

Handläggare
Susanne Al-Basri
Telefon: 08-50803346

Till
Järva stadsdelsnämnd

Förskola i Stockholm 2024

Svar på remiss från kommunstyrelsen, diarienummer KS
2025/481

Förvaltningens förslag till beslut

Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Förskolenämndens stadsövergripande rapport beskriver nuläge och utvecklingsbehov inom tre prioriterade områden: systematiskt kvalitetsarbete och nationell måluppfyllelse, förutsättningar för barns språkutveckling samt förskolans kompensatoriska uppdrag. Rapporten bygger på underlag från statistik, uppföljningar och egenkontroller inom både kommunala och fristående verksamheter och har tagits fram i nära samverkan med stadsdelsförvaltningarna.

Järva stadsdelsförvaltning känner igen sig i stora delar av rapportens beskrivningar och slutsatser. Förvaltningen bedömer att rapporten ger en relevant och balanserad bild av såväl styrkor som utmaningar inom förskolans verksamhetsområde. Särskilt positivt är betoningen på behovet av gemensamma system och strukturer för uppföljning, likvärdighet och tidiga insatser.

Förvaltningen redovisar i sitt yttrande pågående lokala insatser som svarar mot rapportens identifierade utvecklingsområden, bland annat inom kvalitetsuppföljning, språkutvecklande undervisning samt arbetet med närvaro, orosanmälningar och samverkan med socialtjänst.

Förvaltningen föreslår att Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat rapporten *Förskola i Stockholm 2024 – en samlad rapport för förskola i Stockholms stad* till stadsdelsnämnderna för yttrande.

Kommunfullmäktige har gett förskolenämnden i uppdrag att årligen ta fram en stadsövergripande rapport för förskolans verksamhetsområde, inklusive en analys av utvecklingen inom området. Rapporten har tagits fram av förskoleförvaltningen i samverkan med stadsdelsförvaltningarna. Underlag har inhämtats både skriftligt och muntligt samt genom synpunkter och kommentarer på utkast av rapporten. Rapporten bifogas som underlag till detta ärende.

Utöver Järva stadsdelsnämnd har rapporten skickats på remiss till samtliga stadsdelsnämnder, stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden, Kommunal Stockholm, Stockholms universitet, Sveriges Lärare Stockholm, Sveriges Skolledare Stockholm och Södertörns högskola.

Ärendet

Rapporten har tagits fram av Förskoleförvaltningen i samverkan med stadsdelsförvaltningarna och bygger på underlag från statistik, uppföljningar och egenkontroller från både kommunala och fristående verksamheter. I rapporten beskrivs förskolornas nuläge i staden med fokus på tre huvudområden:

- Systematiskt kvalitetsarbete och nationell måluppfyllelse
- Förutsättningar för att främja barns språkliga utveckling
- Förskolans kompensatoriska uppdrag

Systematiskt kvalitetsarbete och nationell måluppfyllelse

Stockholms stads förskolor bedriver systematiskt kvalitetsarbete genom det integrerade ledningssystemet (ILS), där både nationella och kommunala mål följs upp. Arbetet med målstyrning och kvalitetsbedömning varierar mellan stadsdelsnämnder, vilket påverkar möjligheten att säkerställa likvärdighet och effektiv resursfördelning. Kvalitet bedöms både genom barns utveckling och undervisningens kvalitet, men tyngdpunkten skiljer sig mellan stadsdelarna.

Utmaningar finns i hur kvalitetsbegreppet förstås och tillämpas på olika nivåer, i variationen av målstyrningsmodeller samt i kvaliteten på underlagen som används i uppföljningen. Gemensamma mål ger stadsdelsnämnderna ökad styrkraft, medan lokalt formulerade mål på rektorsnivå speglar verksamheternas behov bättre men försvårar en samlad överblick.

Förskoleförvaltningen betonar vikten av att kombinera båda perspektiven på kvalitet samt att utveckla gemensamma metoder och synsätt för att stärka likvärdighet och kvalitet i hela staden.

Förutsättningar för att främja barns språkliga utveckling

Området behandlar förskolans uppdrag att skapa goda förutsättningar för barns språkutveckling, särskilt i svenska språket. Fokus ligger på personalens språkliga kompetens och övergången från förskola till skola. Flera stadsdelsförvaltningar har konkretiserat läroplanens mål genom strategier och stödmaterial för att stärka språkutvecklande undervisning. Utbildningsinsatser, bland annat i yrkessvenska och språkfrämjande arbete, har genomförts och visar positiva effekter främst kopplade till medarbetares motivation. Dock är effekterna på undervisningens kvalitet svåra att mäta på bred nivå. Arbetet med att skapa språkfrämjande arbetsplatser fortsätter, inklusive satsningar på alla yrkesgrupper som möter barn. Insatser riktade mot fristående förskolor och forskningsprojekt har också initierats. Vid övergångar till skolan betonas vikten av dialog om barns språkutveckling mellan förskola och skola.

Förskolans kompensatoriska uppdrag

Förskolan har ett kompensatoriskt uppdrag enligt skollagen, där arbetet med barnhälsa är centralt. Kommunerna har sedan 2023 ett ansvar för att säkerställa att fler barn, särskilt från socioekonomiskt utsatta grupper, deltar i förskolan från tre års ålder. Trots insatser för att identifiera barn utanför förskolan finns det fortfarande utmaningar i att motivera vårdnadshavare och säkerställa faktisk närvaro. Personliga möten är mer effektiva än informationsutskick, men skillnader i hur stadsdelsförvaltningarna prioriterar arbetet påverkar resultaten. Det behövs utvecklade rutiner och gemensamma mätmetoder för att öka deltagandet.

Förskolan spelar en viktig roll för barns trygghet och är skyldig enligt Socialtjänstlagen att göra orosanmälningar vid misstanke om att ett barn far illa. Trots tydliga rutiner för orosanmälan är samverkan mellan förskola och socialtjänst inte alltid effektiv. Det finns ett behov av att förbättra samarbetet och förtydliga arbetsprocesserna. Antalet orosanmälningar har ökat, men andelen som kommer från förskolor är fortfarande relativt låg.

Samverkan mellan förskola, socialtjänst och andra myndigheter är viktig för att stödja barn som behöver särskilt stöd. Arbetet sker bland annat genom BUS-samverkan och samarbeten med barnavårdscentraler, habilitering och BUP. Dock är samverkan inte enhetlig och det finns behov av att göra den mer långsiktig och strukturerad. Förskolor, särskilt fristående, rapporterar olika nivåer av samverkan, där en del har formella kontakter med socialtjänst och andra myndigheter, medan andra saknar denna struktur. Förbättrad förståelse och samarbete behövs för att stärka stödet för barn och familjer.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelning förskola.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Systematiskt kvalitetsarbete och nationell måluppfyllelse

Förvaltningen ser positivt på rapportens förstärkta fokus på att utveckla ett stadsövergripande kvalitetssystem.

Järva stadsdelsförvaltning fortsätter att fördjupa och utveckla uppföljningsprocessen genom att implementera delar av Skolverkets nationella kvalitetssystem. Arbetet inkluderar kvalitets- och resultatdialoger mellan rektorer och skolchef för att säkerställa huvudmans kännedom om samtliga förskolor. Under 2025 fortsätter arbetet med att öka analysdjupet genom att följa upp på både förskoleområdesnivå och enskild förskolenivå. Det är avgörande att kvaliteten kan följas på ett enhetligt och transparent sätt, vilket också möjliggör bättre riktade insatser där behoven är som störst.

Förutsättningar för att främja barns språkliga utveckling

Rapporten lyfter behovet av fortsatt kompetensutveckling i svenska språket, vilket är aktuellt även för Järva. Under 2024–2025 har förvaltningen inom ramen för Hermods utbildning ”Språkutvecklande förskolor- även för medarbetare” fortsatt utbilda personal. Vidare arbetar samtliga förskoleområden med att utveckla arbetet med språkutvecklande arbetsplatser i avseende att främja medarbetarnas utveckling av svenska språket.

För att stödja varje barns språkutveckling behöver förskolan systematiskt identifiera och utveckla framgångsrika arbetssätt och undervisningsmetoder. Under året vidareutvecklas arbetet utifrån erfarenheter från deltagande i ULF-projektet (Utbildning, Lärande, Forskning), som fokuserar på undervisningsutvecklande forskning om de yngsta barnens svenska ordförråd och språkutveckling. Projektet har hittills bidragit till utveckling av både lärmiljöer och arbetssätt inom flera förskoleområden, samt vidareutveckling av metoder för äldre barn. Arbetet med språkmatriisen intensifieras också, som ett verktyg för att följa upp och vidareutveckla undervisningen.

Förskolans kompensatoriska uppdrag

Järva stadsdelsförvaltning arbetar kontinuerligt med kvalitetshöjande åtgärder för att skapa förtroende och stärka relationerna mellan förskolor, föräldrar och andra aktörer. En viktig del av detta arbete är att systematiskt följa och analysera barns närvaro i förskolan samt säkerställa att alla förskolor följer rutiner vid barns frånvaro. Under året kommer förvaltningen att utveckla

och stärka arbetet med orosanmälningar, bland annat genom att implementera systematiska efterfrågningar och kompetenshöjande åtgärder för personalen.

Vidare kommer förvaltningens interna samverkan mellan förskola och socialtjänst att utvecklas och fördjupas. Exempelvis har handlingsplanen mellan Individ och familjeomsorgen reviderats och organiseringen kring kontaktpersoner för föräldrarådgivningen inom varje förskoleområde utvecklats. Genom ökad förståelse för varandras arbetsprocesser och ett mer strukturerat samarbete strävar förvaltningen efter att förbättra tidigt samordnade insatser för barn och familjer som behöver särskilt stöd.

Toni Mellblom
Stadsdelsdirektör
Järva stadsdelsförvaltning

Jessika von Malmborg
Avdelningschef
Järva stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Förskola i Stockholm 2024-Samlad rapport för förskola i Stockholms stad
2. Protokollsutdrag från Förskolenämnden 2025-03-25 § 10- Förskola i Stockholm 2024-Samlad rapport för förskola i Stockholms stad
3. Följebrev Förskola i Stockholm 2024-Samlad rapport för förskola i Stockholms stad

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Toni Mellblom, Stadsdelsdirektör	2025-05-08
Jessika von Malmberg, Avdelningschef	2025-05-08